No. 240. 1851.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- en Advertentie-Blad.

Vrijdag den 14 November. 1851.

NEDERLANDEN.

Gisteren heeft wederom de gewone verwisseling plaats gehad der detachementen kanonniers te Rozendaal, Ruigenhil, Grinsven en deze vesting gegarnisoeneerd.

— Uit Vlissingen schrijft men, dat zijner Majesteits Korvet *Amphitrite*, kapitein *Machielsen*, die door den storm te Oost was binnengeloopen, den 8 dezer vandaar is weggezeild, om haare reis naar Oost-Indien te vervolgen.

— Wij hebben, in ons vorig nommer, beloofd te zullen terugkomen op de rapporten op onderscheiden verzoekschriften, door de commissie tot dezelve, in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van dinsdag den 11den dezer, uitgebragt en bij den bij deze woord.

En wel eerstelijk bragt de heer *Gats*, voorzitter der commissie, rapport uit op *twee* verzoekschriften, als: 1° van een persoon in Saxen, die de tusschenkomst der kamer inriep, tot het verkrijgen van sekere zeer aanmerkelijke nalatenschap in Suffinamen, welke over de twee millioenen rijksdaalders zoude bedragen; 2° van een oud gediende te Kortgeen, die in eene militaire betrekking verlangt geplaatst te worden; 3° van een inwoner van Amsterdam, klagten tegen de oproeping zijns zoons bij de nationale militie inbrengende; 4° van een ingezeten te Delden, prov. Overijssel, dergelijke bezwaren inbrengende ten aanzien der schutterlijke oproeping van zijnen zoon; 5° een dergelijk request behelzende, en 6° van een Amsterdamsch ingezeten, over de redelijke belasting op voorstel der commissie, besluit de kamer omtrent de drie eerste over te gaan tot de orde van den dag, en de drie laatste petitien ter griffie neder te leggen. Ten 7de deed de heer *Catsonog* verslag op een verzoekschrift van Noord-Hollandsche landlieden, tegen de verhooging der grondbelasting en de voorgestelde belasting op bouwpaarden, hetwelk ter griffie nedergelegd en waarvan het verslag gedrukt zal worden. Ten 8ste op gelijksoortige bezwaren, bij het midden gebragt door het gemeentebestuur van Mijnsheerenland en Moerkerke, in Zuid-Holland, dat zich ook beklaagt, dat de zeven gemeente-opcenten op de grondbelasting, de plaatselijke besturen zullen worden ontnomen. De commissie stelde voor, daaromtrent over te gaan tot de orde van den dag, omdat zij opmerkte, dat de gemeente-besturen, volgens art. 160 der Grondwet, het regt hadden, de belangen van hunne plaatsen en dezelver ingezetenen *bij den koning en de staten hunner provincien voor te staan*, en alzoo niet bij de Staten-Generaal, welk regt, bij art. 151, alleen aan de staten der provincien was verleend. Dit gevoelen werd ondersteund door de heeren *Bijleveld* en *de Jonge*, welke daaromtrent eenigzins uitweidden en het voor de goede orde in den staat noodzakelijk achtten, dat men de gemeente-besturen het verlof niet zou schenken, om zich tot de Staten-Generaal te wenden.

Deze meening werd bestreden door de heeren *Donker-Curtius*, *van Reenen*, *Frets*, *Luzac*, *Wintgens* en *Bentinck van Blokland*, die zich gronddeden op het door de kamer tot dus verre gevolgde, ten aanzien van petitien van gemeente-besturen, welke niet alleen aangenomen werden, maar dikwerf tot groote inlichting der leden hadden verstrekt, voornamelijk bij de beraadslaging over ontwerpen wegens de verdeeling des rijks in arrondissementen en kantons. De meeste dezer leden begrepen, dat, volgens art. 161 der grondwet, ieder ingezeten het regt had, om verzoeken aan de bevoegde magt in te dienen, mits zij niet in naam van meerderen waren ondertekend, welke laatste alleen van geschieden door of van wege ligchamen, wettelijk zamengesteld en als zoodanig erkend, en in dat opzigt niet anders dan over onderwerpelijke tot dezelver bepaalde verrigtingen (in den Franschen tekst staat: *attributions*) behorende. De gemeente-besturen bevonden zich alzoo, naar het oordeel dezer leden, in dit geval en konden, als geconstitueerde ligchamen, de Staten-Generaal verzoeken aanbieden.

Het onderwerpelijke verzoekschrift behoorde, als betreffende de plaatselijke finantien, tot de overzaamheden van het gemeente-bestuur, en kon door de kamer, even als vorige petitien, worden aangenomen en ter griffie nedergelegd. De heer *Luzac* maakte de aanmerking, dat, wanneer men de gemeente-besturen het regt van petitie wilde betwisten, de Staten-Generaal bij het beraadslagen over voordragten van louter plaatselijk belang, niet meer konden worden ingelicht.

De leden der commissie tot de verzoekschriften, de heeren *Gats* en *van Hemert*, verdedigden het voorstel der commissie, dat, in omvraag gebragt zijnde, bij eene hoofdelijke stemming, met 27 tegen 14 stemmen werd verworpen; besluitende de kamer tot het ter griffie nederleggen van het verzoekschrift en het drukken van het verslag der commissie.

De heeren *van Swinderen* en *van Hemert* brachten nu nog verslag op vijf petitien uit, en wel: 1° van een van den heelmeester *Opdam*, te Arnemuiden, die tegen de personele belasting bezwaren inbrengt; 2° op die van veenders van turf in Drenthe en Hoogeveen, tegen eene belasting op den turf; 3° op die van zeezieders te Leiden, tegen eene belasting op de zeep; 4° op die van de kamer van koophandel en fabrijken te Schiedam, tegen eene belasting op de steenkolen en op het binnenlandsch gedisteleerd; 5° op die van zoutzieders te Muiden, tegen eene belasting op het zout. De kamer besluit al deze stukken, als betrekking hebbende tot de bij haar aanhangige ontwerpen, ter griffie neder te leggen, en de rapporten der commissie, voor zoo verre de petitien zelve niet door de rekestranten aan de leden gedrukt zijn toegezonden, te doen drukken en rondbedeelen.

— De Beijersche kamer der afgevaardigden heeft den 5den dezer, naar aanleiding van eenige bij haar ingekomen verzoekschriften, beraadslaagd over de gelijkstelling der Israëliten in de Beijersche staten, met de burgers van andere godsdienstige gezindten. Al de leden, die over deze zaak het woord voerden, verklaarden zich zonder uitzondering voor de opheffing der beperkende wetten, die thans nog op de joden in Beijeren drukten. Ook de commissie, aan welke het voorloopig onderzoek dezer zaak was opgedragen geweest, had vermeend de gelijkstelling te moeten aanraden. Zij had echter daarbij nog eenige voorwaarden gevoegd, welke haars inziens aan de gelijkstelling behoorden verbonden te zijn, zoo als het afschaffen van den Talmud, het vieren van den Sabbath op zondag. Deze voorwaarden werden echter door sommige leden als overtollig aangemerkt.

De kamer heeft ten laatste besloten: den koning op de gronden aanzien der Israëliten van eene naauwkeurige herziening te verwerpen, en een ontwerp van wet aan de standen te doen brengen, berekend om de gegronde bezwaren der Israëliten uit den weg te ruimen en hen in hunne burgerlijke betrekkingen van de tot hiertoe bestaan hebbende beperkingen, te ontheffen.

— Uit het proces van den pool schen vaandrig *Chlopicki*, die door een krijgsraad als landverrader tot verlies van zijn rang en adeldom en tot verbanning naar Siberie veroordeeld is geworden, blijkt, dat die officier sedert meer dan tien jaren zijn ped als krijgsman en onderdaan ontrouw geweest is. Bij het uitbreken van den opstand in Warschau werd hij secretaris van het oprogrig gezelschap der zoogenaamde wakende broeders, en later kam hij het bestuur daarvan op zich in naam van zijnen oom, den generaal *Chlopicki*. Ook is *bewezen*, dat hij aan de zamengezworenen alle de bevelen en bewegingen der armee verraden had.

— De *Gazette de France*, van den 12den, verhaalt de gebeurtenis der beurs van vrijdag den 7den op de volgende wijze en: De zaken zijn heden zeer nedaard toegegaan. Gedurende het eerste uur der beurs werden er, van tijd tot tijd, nog eenige 1000 francs aan renten verhandeld; nadehand hebben er zich koopers opgedaan en den koers wat opgebeurd. De speculanten en kapitalisten

het lezen en teekenen van eene petitie van financien, ten doel hebbende, om het [illegible] van een bijzonder bureau, dat bij uitsluiting wijzen zou, met het ontvangen der fondsen van de [illegible] welke renten zouden willen koopen of de inschrijvingen [illegible] die mogten willen verkoopen, zoo dat deze stukken nooit [illegible] zouden hebben, ten gevolge van den gal [illegible] van de kwade trouw der makelaars. Deze maatregel, welke niet dan te zeer geregtvaardigd wordt door de talrijke onregelmatigheden, welke onze beurs getroffen hebben, is reeds meermalen voorgesteld geworden, echter zonder gevolg; zij schijnt bij sommige handelaars groote tegenstand te ontmoeten.

» Na de beurs van den 10den bragt het berigt van eene gedeeltelijke ontwapening in Pruissen eene vrij levendige stijging der fondsen te weeg, die echter heden weinig veranderingen gemaakt heeft.

's Gravenhage, den 16den November.

Gisteren middag heeft er groot diner der Koninklijke familie op het Huis in 't Bosch plaats gehad.

Men verzekert, dat HH. KK. HH. Prins en Prinses *Albert* van Pruissen, in de aanstaande week deze residentie zullen verlaten, en zich naar Berlijn begeven.

Men verwacht, waarschijnlijk nog in deze week, weder eene openbare zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, waarin de geloofsbrieven van den heer *van Tuyl van Heeze* zullen worden onderzocht.

De afdeelingen hebben hun onderzoek over de begrootingswetten der uitgaven geëindigd.

De regering heeft, op de door de leden geopperde bedenkingen tegen het ontwerp van wet, omtrent den inkoop en de aflossing der schuld voor 1852, thans geantwoord. Zij blijft in het voorstel volharden om een millioen schuldbekentenissen à 4½ percent af te laten, *f* 300,000 te besteden tot inkoop en vernietiging van 3½ percent schuldbekentenissen en tot het niet uitbetalen van het amortisatie syndicaat van de dotatie ad *f* 2,500,000. Zij oordeelt deze voordragt doelmatig en geschikt naar de plaatshebbende omstandigheden en vervaardigd met het goede oogmerk, waarvoor men het syndicaat regt moet doen wedervaren, om de lasten der schatpligtigen te verligten, de staatsbegrooting niet hooger op te voeren en eene groetere verhooging der bestaande belastingen of wel de daarstelling van een of ander nieuw middel voor te komen.

Amsterdam, den 16den November.

Bevelen zijn alhier door de marine gegeven, betrekkelijk de uit besmette en verdachte Engelsche havens in Texel en het Vlie binnengeloopen schepen, alvorens onze stad te bereiken zullen dezelve onder weg onderzocht worden en voor eerst niet in de laag voor de stad worden toegelaten, maar buiten dezelve onder speciaal opzigt der marine verblijven. Met opzigt tot de ook hier gevreesde cholera zijn, zoo als men in het publiek elkander verhaalt, reeds de doelmatigste stedelijke maatregelen genomen. Met genoegen merkt men op, dat van wege onze regering, eene, bij het te verwachten besloten water trouwens gewone, maatwettende zorg wordt in werking gebragt tot het opruimen van mist en vuilnis, het afsluiten van ledig staande erven, en in het algemeen tot al wat het stedelijk gezondheids-wezen (*salubriteit*) meest bevorderlijk kan zijn. Zoo verhaalt men ook, dat eenige onzer logement-houders voor de veerbanken zijn gedaagd, wegens het huisvesten van vreemdelingen, die niet van veiligheids-kaarten waren voorzien; ook zijn er buitengewoon strenge maatregelen tot wering der bedelarij genomen, terwijl tevens, met de verwijdering van onnoodige kostgangers, door de vaderlijke bemoeijingen van onzen achtenswaardigen burgemeester, reeds van nu af aan de middelen zijn beraamd en in gereedheid gebragt, om de behoeftige klasse gedurende den winter met verkwikkend en versterkend voedsel, verwarming, enz. te voorzien.

BELGIE.

Brussel, den 16den November.

Op voorstel van den heer *Jamme* was, in de zitting der afgevaardigden van den 14den, besloten, om het getal der leden van de commissie van den landbouw, nijverheid en koophandel in plaats van op zeven op negen te brengen, en werden die negen leden in de zitting van gisteren den 15den benoemd. De president aangekondigd hebbende, dat er eene ballotage tusschen de heeren *Dumortier* en *Corbisier*, welke gelijke stemmen als negende lid bekomen hadden, moest plaats hebben, zoo verklaarde de heer *Dumortier*, dat hij met leedwezen eene commissie van koophandel en nijverheid zou zien, zonder dat ook de zeehandel daarbij vertegenwoordigd werd en dat er alzoo noodwendig een lid voor Antwerpen moest benoemd worden, waarom hij dan ook van deze benoeming afzag. De heer *Corbisier* verklaarde, om dezelfde reden hetzelfde.

Op deze verklaringen volgden lange discussien, over de kwestie, of dezelve konden worden aangenomen, of het te benoemen lid eene betrekkelijke meerderheid moet hebben, enz., ten slotte van welke de heer *Legrelle* met eene meerderheid van 52 stemmen tot negende lid der commissie benoemd werd.

Nog werd er eene [illegible] bestaande, waarna de zitting zonder bepaald adjournement gesloten werd.

In de zitting van den senaat [illegible] dag is een ontwerp van wet, strekkende, om den minister van financien een krediet van 3[illegible]26 guldens 25 cents te openen, door de 28 tegenwoordige [illegible] eenstemmig aangenomen.

— Men zeide gisteren, dat het gerucht te Brussel liep van de aankomst van een nieuw protocol. Dit gerucht was weder tegengesproken geworden. Over een en ander was bij het publiek eene onrust geboren, welke wij thans op eene stellige wijze kunnen wegnemen.

Het laatste stuk door de conferentie gegeven, laat geen twijfel over omtrent de *onherroepelijkheid* van hare besluiten. Dit stuk is van den 10den November; het is geen protocol, maar een antwoord der vijf mogendheden op de aanmerkingen door de plenipotentarissen van den koning van Holland ingediend.

De conferentie, na verklaard te hebben, dat zij aan koning *Willem* evenmin het regt van oorlog en vrede betwist, als hij zelf der conferentie het regt betwisten kan, maatregelen te nemen, door welke zij oordeelt het zekerst tot haar doel te komen, namelijk, het beletten der wederzijdsche vijandelijkheden, beantwoordt eene tegenwerping door de ambassadeurs van den koning van Holland gemaakt, over de wijze der wederzijdsche mededeelingen, tegenwerping, gegrond op een Akensch protocol.

Tot staving van het bovenstaande, geloven wij, dat, ten gevolge andere van London gekomen depêches, het leger eene rugwaartsche beweging zal maken, de vrede nu als zeker beschouwd wordende. De beide divisien, door de generaals *Goethals* en *Wauthier* gekommandeerd, trekken terug, de eerste op Leer, de tweede op Mechelen. Het hoofdkwartier zal te Brussel komen, en de reserve, die thans onder de orders van den generaal *Dufour* te Mechelen staat, zal zich naar Ath, Mons of Charleroi terugtrekken. Het leger zal evenwel op den voet van oorlog blijven, en zal dezelfs organisatie met ijver voltooid worden.

De Conferentie verklaart, dat, wanneer Holland verklaart de vredesvoorwaarden directelijk met de vijf Mogendheden vast te stellen, zij daarin zullen toestemmen, door in het traktaats-textbeel de 24 artikelen op te nemen en daarbij een 25ste artikel te voegen, ten einde daarbij op de plegtigste wijze te verklaren, dat de vijf Mogendheden, aan Koning *Leopold* de uitvoering van de bepalingen der 24 artikelen, door het Nederlandsch gouvernement waarborgen.

De vertegenwoordigers der vijf mogendheden op de londensche conferentie doen dit antwoord aan de plenipotentarissen van den koning van Holland vergezeld gaan van eene nieuwe verklaring, houdende, dat geene wijziging hoegenaamd ook in de 24 artikelen kan gebragt worden, en dat de conferentie zich zelve het regt niet meer toekent er iets in te veranderen.

Zoodanig is, zoo ons getrouw mogelijk, de hoofdinhoud dezer belangrijke tijding. Wij gelooven dat zij daarenboven de nieuwe uitdrukking behelst van den wensch en het vast besluit der conferentie om tot eene algemeene bevrediging te geraken. (*Emancipation.*)

— Men wacht ieder oogenblik de komst eens courriers, welke men gelooft overbrenger te zijn van de definitive tractaten tusschen onzen koning en ieder der vijf mogendheden afzonderlijk; elk derzelve waarborgt de uitvoering door het Hollandsch gouvernement van de bepalingen der 24 artikelen. Men gelooft dat, uithoofde van den zondag, de afzending der depêche een dag is vertraagd geworden.

— Het schijnt dat de heer *Fallon* voor het ministerie van binnenlandsche zaken bedankt heeft.

FRANKRIJK.

Paris, den 13den November.

Brieven uit Spanje melden, als stellig, de inscheping in een der kleine havens van dat land, van een nieuw transport emigranten. De hertog *de Blacas* zou aan het hoofd dier expeditie staan, en een Madridsch handelhuis zou hem, op dien naam, een uitbetaling van 750,000 francs gedaan hebben.

— De brieven van Madrid van den 3den dezer, bepalen zich bij het vermelde van de beweging van courriers en andere briefenoverbrengers, en zoo men gelooft, brengers van nota's betrekkelijk de zaken van Portugal. Te Valladolid heerscht onder de Exaltados het depot, mineegen en intrigues.

— Men dacht heden, dat er een hevige oploop binnen deze

stad plaats had. Op alle punten derzelve hoorde men de tamboers der nationele garde; de ongerustheid was algemeen en een groot aantal nationale gardes liepen te wapen. De tamboers sloegen, echter enkel ter eere van drie honderd en zeventig zoo officieren als onder-officieren en soldaten, welke het brevet van ridder van het legioen van eer bekomen hadden.

— De regthank van koophandel moet tegenwoordig over de groote kwestie van de vrijheid der tooneel-vertooningen uitspraak doen. De heeren *Fontan* en *Dupenty*, schrijvers van een stuk te *Procès du Maréchal de France* betitelt, houden hunnen eisch voor dezelve vol, om den directeur van den schouwburg *des Nouveautés* tot het doen opvoeren van hun stuk te noodzaken. Deze zaak zal binnen kort beslist worden.

— De hertogin van Leuchtenberg, weduwe van prins *Eugenius* en zuster van den koning van Beijeren, is dezer dagen alhier aangekomen en heeft zich naar Meudon bij hare dochter de keizerin van Brazilië begeven.

— De heer *Placidi Justin*, lid van het poolsch comité alhier is naar Straatsburg vertrokken, om, in naam van het comité, de poolsche vlugtelingen te ontvangen, welke dagelijks op de grenzen aankomen.

— Zie hier het *post scriptum* van eenen brief van den heer *Eynard*. » Ik ontvang op dit oogenblik eenen zeer wijdloopigen brief uit Naupli, van den 17den October gedagteekend, waarin nog gemeld wordt, dat alle de door de regering, na het gebeurde ongeval, genomen maatregelen, bijzonder voorzigtig en wijs zijn; dat er hoegenaamd geene wanorde heeft plaats gehad en dat het heerschende gevoel, dat eener diepe droefgeestigheid is; dat de procedures tot het vonnissen van den moordenaar slechts eenigen tijd uitgesteld zijn, om de hartstogten tijd tot bedaren te laten, en dat ook de begrafenis van den president om dezelfde reden uitgesteld geworden is; het lijk was echter gebalsemd en zou, eerst na de straf van den moordenaar, plegtig voor het publiek ten toon gelegd worden."

— Wij lezen in *le Courrier de l'Herault* van den 4den Nov.:

Het volgend plakkaat, dat op de Bloemmarkt te Montpellier aangeplakt gevonden en door eenige lieden van daar afgescheurd was, is bij ons gebragt:

» Carlisten! Gij weet, dat heden de naamdag van onzen goeden koning *Karel X* invalt; alle arbeid moet dan gestaakt worden en alle winkels gesloten zijn, op dat wij een zoo schoon feest kunnen vieren door ons morgen ten tien ure in den ochtend op het plein *Louis XVI* te begeven.

» Leve *Karel X* en leve *Henrik V!*"

Het schijnt, dat het niet kwalijk gekozen was, want niemand heeft zich de aanroeping beantwoord.

Het *Journal de Commerce* zegt:

» Wij hebben reden te gelooven, dat de Russen, welke Parijs bewonen, door hun gouvernement verzocht zullen worden, om die hoofdstad te verlaten. In Rusland worden geene paspoorten naar Frankrijk meer afgegeven, vooral niet aan Russen van hoogen rang."

In de relevering, door den generaal *Lamarque*, gehouden in de zitting der afgevaardigden van gisteren, bij gelegenheid der deliberatie over eene petitie, strekkende om het stoffelijk overblijfsel des maarschalks *Ney* naar het Pantheon te doen overbrengen, worden onder andere, (*behalve de in ons vorig nommer van gisteren reeds medegedeelde*) de volgende zinsneden opgemerkt:

» Mijne heeren, gij allen hebt het kerkhof van pater *Lachaise* bezocht; daar zult gij, naast gedenkstukken, welke de deugden en daden der groote burgers, die het vaderland bewezen, zekerlijk eene vierkante gras-zode hebben opgemerkt, welke door eenen boom van ruw-ijzer vastgehecht is. Geen standbeeld, geen marmer, geen grafschrift! Dit is een stil graf, hetwelk nog onlangs naauwlijks eenen naam durfde noemen, welke aller monden thans herhalen en welken de tegenwoordige tijd met fierheid aan het nageslacht zal nalaten! Daar rusten de stoffelijke overblijfselen van den maarschalk *Ney*, maarschalk van Frankrijk, hertog van Elchingen, prins van de Moskowa. Niemand verdiende beter dan hij eenen roemrijken dood op het slagveld, maar hij viel, gedurende onze dagen van ramp en schande, getroffen door fransche kogels, en veroordeeld door eene regtbank, aan welke de buitenlander het voorpit voorschreef.

Toen zijne regters, den heiligsten der pligten ongetrouw, zijne verdedigers, waarvan de welsprekendste in deze zelfde zaal schitterde, den mond stopten, riep de maarschalk, met dezelfde stem, welke de bataillons middden onder het schroot-vuur voerde: *Ik beroep mij op het nageslacht!* . . . . Dat nageslacht leeft voor hem gerijpt, en ik zou in diens naam de nationale erkentenis kunnen inroepen voor hem, die, onder de dapperen, voor de dapperste erkend werd; maar ik vraag een roem, nie naam der regtvaardigheid. Te Napels, mijne heeren, is, in eene kerk op het plein *Medina*, een graf, waarop de volgende woorden geschreven staan: *Aan Lautrec, door zijnen vijand* Gonzalve. Ook wij zullen op het graf van den ongelukkigen maarschalk schrijven: *aan Ney, gezegtelijk vermoord toen zijne vijanden in Parijs heerschten!* Een zoodanig grafschrift zou tevens tot eene les en tot eene afschuwende straf strekken. Ik stem voor de verzending naar de ministers, die zekerlijk niet zullen vergeten, dat de namen van *Lubis-doyère*, van *Chartran* en van *Mouton-Duvernet* aan dien van den maarschalk *Ney* moeten verbonden worden.

(Heden uit hoofde van den zondag geen fond-aenmerk.)

LETTERKUNDIG BERIGT.

Woordenboek der Zamenleving. In één Boekdeel, 9de aflevering. Te Amsterdam bij de Gebroeders BIEDERICHS 1831, in gr. 8°., de aflevering met bij Inteekening, de prijs is . . . . . ƒ 0,60.

Reeds menigmaleu zijn wij in de gelegenheid geweest van dit Woordenboek te gewagen, en bij elke nieuwe aflevering komen wij hierop met genoegen terug. Een woordenboek, zoo als dit, dat, beknopt en zakelijk, al het wetenswaardige uit de geschiedenis en ieder vak van menschelijke kennis, de juiste beteekenis der kunstbenamingen in alle wetenschappen, beroepen en handwerken, opgave der uitvindingen en ontdekkingen, plaatselijke en historische bijzonderheden, zeden, gewoonten en gebruiken van alle volken der aarde, vermaarde mannen en vrouwen uit alle natien en voorts eene menigte andere zaken van belang bevat, kan niet missen de aandacht gaande te maken en bij de verschijning van elke volgende aflevering op nieuw te wekken.

Volgens de aankondiging der uitgevers, heeft dit verdienstelijk en tevens fraai voortbrengsel onzer letterkennis en nationale drukpers, de aandacht van Hunne Majesteiten den Koning en der Koningin, der Prinsen en Prinsessen tot zich getrokken, welke den uitgave van dit werk door derzelver vereerende inteekening bevorderlijk hebben willen zijn.

Deze aanmoediging, welke wij, om reden, kunnen toejuichen, zal dan ook, zoo wij hopen, de uitgevers aansporen, om de uitgave van dit werk, zoo veel als dit zonder den inhoud te benadeelen kan geschieden, met ijver voort te zetten. De uitgevers hebben tot nu toe, in achtien maanden tijds, negen afleveringen geleverd, zoodat dit Woordenboek, wanneer men rekent, dat hetzelve 40 afleveringen zal bevatten, bij dezen voortgang, over in zetting houdt nog menigeen terug, om op hetzelve in te teekenen; wij vermeenen derhalve de uitgevers hierop indachtig te moeten maken, ook, naar den arbeid geoordeeld, die elke aflevering noodzakelijk moet vergezellen, geloovon wij dat de uitgevers, zonder den inteekenaren zouden kunnen aanbieden.

Deze aflevering gaat van bladzijde 257 tot 288, en van de letters B W R tot C A R en bevat wederom eenige nieuwe en zeer merkwaardige artikelen.

Aan de Redactie der Bredasche Courant.

Mijn Heer!

Mag ik UwEd. verzoeken de navolgende missive, met mijnen naam onderteekend en welke ik op den elfden dezer franco per post aan den redactiur van de nieuwe Amsterdamsche Courant en het Algemeen Handelsblad heb toegezonden, in het eerstkomend nommer van uw geacht blad te willen plaatsen.

Ik betuig met hoogachting te zijn,

Mijn Heer

UwEd. Dienaar,

's Bosch den 14 November 1831. LICHTENVELT,

Kapitein bij de Noord-Brabandsche mobiele Schutterij.

Aan den Redacteur van de Nieuwe Amsterdamsche Courant en het Algemeen Handelsblad.

Mijn Heer!

Ik verzoek U, in naam der eer en der eenvoudige regtvaardigheid, het navolgende met mijne naamteekening in Uw blad te willen stellen, als een antwoord op hetgeen in Uw N°. 7, onder het rubriek: » uit Breda wordt ons, dato gisteren, het volgende gemeld " voorkomt.

Alhoewel misschien niet geheel ongeschikt tot pennenstrijd, aan anderen echter de gemakkelijke zorg overlatende om de Noord-Brabanders, zoo in het Godsdienstig als Staatkundig opzigt, te regtvaardigen, en met eens willende onderzoeken, in hoever het voorzigtig is, een geweer, hetwelk thans uit zijn midden ongeveer 7,000 mannen onder de wapenen telt, zoo terstond, te misstruwen, behaagt het mij alleen openlijk te verklaren, dat ik den schrijver van bovenbedoeld drukstel, ongeacht wie hij moge wezen, houde voor eenen lagen, grover en onmaatkundigen lasteraar, daarna deze duidelijke en niet-misverstaanbare aanwijzing, niet dadelijk, maken, dit alsdan de Redactie van de nieuwe Amsterdamsche Courant, minstens behoedzaam maken zal, in het overnemen van schrijverijen van zulk eenen Correspondent.

's Bosch den 14 November 1831. LICHTENVELT,

Kapitein bij de Noord-brabandsche Mobiele Schutterij.

Verschooning voor C. LOEVEN, te Gorinchem.

De ondergeteekende acht zich verpligt aan dezen man op zijne advertentie in de Gorinchemsche Stads-Courant van 16 November ll. geplaatst, aan hem en zijne *Raadsleden* te antwoorden, dat hij met genoegen gezien heeft, dat hij geene *afdoende redenen* voor de *schending* van zijn contract en zijner goede trouw heeft kunnen aanvoeren, maar zich alleen bepaald heeft, tot eenige *ridderige verschoningsmiddelen*, welke, zoo hij vertrouwt, door de volgende teregtwijzingen ontzenuwd kunnen worden:

1°. Of de ondergeteekende verpligt was de eer van eenen man te sparen, die na 14 jaren met hem (ten *zijnen* voordele) gehandeld te hebben, hem op de gruwelijkste wijze *bedrogen* heeft, laat hij aan het oordeel over van het publiek, nu eenmaal in deze zaak betrokken; maar de *triviale* uitdrukkingen in *zijne* advertentie, durft hij gerust voor *zijne* rekening nemen.

2°. Dat hij LOEVEN, en zijne *Raadsleden*, *hem* voor *geen fatsoenlijk man* houden, beklommert hem weinig, dewijl het woord door denzelven voor *fatsoenlijk* gebezigd, *hem* wellicht in de schatting zijner oude vrienden eerder zou doen *dalen* dan rijzen; evenwigts, acht hij het beter zijnde algemeene opinie, minder *fatsoenlijk* dan *onedelijk* te handelen; en acht eene en vooral *Loevens* en zijne *raadslieden onbevoegd*, om oordeel over zijn gezelschap te vellen, dewijl de *eerste* er *niets van weet*, en de andere *zeer partijdig zijn*. Het gebeurde in 1829 duidt zoo veel *laster* als *logen* aan, daar de ondergeteekende, (volgens daarvan onder hem berustende certificaten) in een ongemeen stormachtig saizoen en bovenmatig hoog water, in de Provincien *Groningen* en *Friesland* geen schipper *vinden* konde, welke zich verbinden wilde, binnen den bepaalden tijd de reizen te doen, ofschoon het algemeen bij zijn toenmalig tooneelgezelschap *bekend* was, dat hetzelve naar Holland zoude vertrekken en al zijne goederen gepakt stonden; alsdan heeft de ondergeteekende, *om* aan den man (die hem nu hell ruineert) *geen nadeel* te berokkenen, aan een tooneelgezelschap geschreven, dat zich destijds in *Bommel* bevond, om *Gorinchem* waar te nemen (vóór dat jaar), ten einde het door hem *altoos geëerde Publiek dier Stad* niet zonder tooneelvoorstellingen *in den Schouwburg* te laten, en tevens de *Ed. Achtb. Regering*, zoo wel als *Loeven*, daarvan geïnformeerd; en dus geen het minste oogmerk aan den dag gelegd, om het publiek te misleiden; het was dus zijn bestaan, en niet de (zoogenaamde) minnelijke tusschenkomst van een ander gezelschap, dat *Loeven* voor schade bewaard heeft, want zoo *dat andere* gezelschap er destijds niet hoogst mede *gediend* ware geweest, dan zoude de ondergeteekende, geen even minzame als erkentelijke missive van deszelfs directie bezitten, die alle oogenblikken aan het publiek kan worden medegedeeld. En hiermede, dan wenscht de goede trouwverbreker *Loeven* en zijne raadslieden, aan hun lot overlatende, verzekert de ondergeteekende *nimmer* geene hunner *logen*- en *lasterberigten* onbeantwoord te zullen laten.

Breda, 26 November 1831.

De Heer Tooneel-Directeur,
H. WOLTERBEEK JUNIOR.

Het Plaatselijk Bestuur te *Terheijden*, door Zijne Excellentie den Heere Gouverneur der Provincie *Noord-Brabant*, tot het houden der gewone Jaarlijksche VETTE REKS-TEN-MARKTEN geautoriseerd, brengt ter kennisse van de Koopers en Verkoopers van Vette Beesten, dat dit jaar dezelve zullen gehouden worden, op Donderdag den 17den en 24sten November en 1sten December.

Terheijden, den 10den November 1831.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,
C. A. SEGERS.
Ter Ordonnantie van hetzelve,
De Secretaris,
C. BLOMME.

Bij den Ondergeteekende zijn wederom in voorraad en te bekomen eene aanzienlijke kwantiteit HEESTERS en PLANTSOEN van de om zijne fraaiheid, snelle groeikracht, duurzaam groen en deugdzaam hout, tot alle schrijnwerkers-arbeid geschikt, thans reeds genoegzaam bekende Eschdoorn met Eschenblad, ACER NEGUNDO.

Na zeer menigvuldige proeven, nu sedert verscheidene jaren achter bij door kundige liefhebbers in het vak der Boomkweekerij, in alle de Provincien van ons Vaderland, met deze boomsoort in het groot genomen, en de gunstige uitslag, die dezelve over het algemeen gehad hebben, meedeelt hij het onnoodig, verder in herhaling te treden van de voordeelen, aan de kweeking van dezelve verbonden, als zijnde thans genoegzaam bekend, alleen aan te merken, dat deze *Acer Negundo* dit jaar zulk eene verbeterde groeikracht aan den dag heeft gelegd, dat de door hem te verzenden Planten in schoonheid en deugdzaamheid alles overtreffen, wat hij in vorige jaren heeft afgeleverd; de prijzen blijven echter dezelve.

Van de WITTE MOERBEZIEBOOM, tot opvoeding van de Zijdewormen geschikt en voor welke aankweeking hem door de Edele Hoogheden Maatschappij te Haarlem, eene denkmerkelijke blijk van aanmoediging is toegelegd, is bij hem eene groote voorraad in deze landstreken zoo zeldzame soorten, als de fraaiste en hoogste geënte boomen voorhanden, als mede zeergeschikte Kweekplanten en Plantsoen. Daar nu dezelve door hunne tegenstandelijkheid tegen alle ziekten, welke vroeger door ruwe en onkundige daarbij ingevoerde, in zeer groote mate, veelal vernield werden, en de strengste winters doorstaan, hoopt hij ook dezelve aan, vooral aan hen, die door het in 't groot aankweeken van deze boomen, het in werking brengen van de Zijdeteelt, waartoe Provincien als Noord-Braband, Gelderland, bij uitstek geschikt zijn, eene weldaad aan hun Vaderland willen bewijzen, aan hun, die met dit voornemen, van deze Boom uitgebreide plantagien willen aanleggen, biedt hij niet alleen eene billijke vermindering aan op de prijs hierna bepaald, der geënte boomen, mits men dezelve bij voorbeeld bij duizend stuks neme, maar bovendien is hij bereid, aan zoodanige liefhebbers, alle die ondervindingen mede te deelen, die hem vroeger onderzoek en eigen ondervinding hebben doen verkrijgen, zoo in het aankweeken van de Witte Moerbezieboom zelve, als in het opvoeden van de Zijdewormen en alles wat de Zijdeteelt betreft.

Ook zijn bij hem in voorraad, GLEDITSCHIA TRIACANTHOS of zoogenaamde *Christusdoorn*, deze wenlige in ons land aangekweekte fraaije soort van MIMOSA, is om dezelfs levendig schoon groen en lange doorns, tot fraaije en ondoordringbare heggen zeer geschikt.

PRIJZEN:

Acer Negundo, lang 1 El.	*f* 12,50 per 1000 stuks.
Dito dito, gestruikt of gesneden *extra fraai*	„ 5,00 „ 100 dito.
Dito dito, kweekheesters	*f* 2,50 à „ 3,00 „ 25 dito.
Dito dito, heesters	20 à 50 Cents „ stuk.
Witte geënte Moerbezieboomen, à feuille de rose (Rosenblad)	*f* 5,00 per stuk.
Dito ongeënte dito, zoogenaamde Sauvageons	*f* 5, *f* 10 en *f* 20 per 100 stuks.
Ghiditia Triacanthos	65 à 50 Cents per heester.
Dito dito	*f* 5 en *f* 10 „ 100 stuks.

Balsemsparren, Acasia-heesters enz.

Alles franco 's Bosch.

Op den Huize *Ruijvenberg* te *St. Michiels-Gestel*, Provincie *Noord-Brabant*.

H. BERAET.

SCHOUWBURG TE BREDA.

Op Vrijdag den 18 November 1831, Ter plegtige viering der *verjaring* van *Nederlands onafhankelijkheid*, en van onze geliefde *Koningin*. HET DORP AAN DE GRENZEN, of *Brabandsche Muitery* en *Noord-Nederlandsche Trouw*, Blijspel met Zang in *twee* bedrijven, door Mr. *J. van Lennep*; alomme bij herhaling met de meeste goedkeuring vertoond, en waarin ten slotte eenige *nieuwe Coupletten* door den Heer *Gijswijt* zullen gezongen worden, gerigt aan *Hare Majesteit de Koningin*, en vervaardigd door den Heere *Wap*, de muziek van den Heer.... Voorafgegaan van DE MINNAAR OP DE PROEF of *Het wonderlijk Proefrecht*, Blijspel in *drie* bedrijven, naar het Hoogduitsch, door den Heer *de Boer*.

Bij de Erven F. BOHN, Boekhandelaars te Haarlem, en verder alom staat thans de Inteekening open op een GESCHIEDKUNDIG GEDENKSTUK VAN DEN NATIONALEN ROEM, of *Tijdvak der Gebeurtenissen, welke sedert den Belgischen Opstand in de* Nederlanden *hebben plaats gehad*, door N. G. VAN KAMPEN, Hoogleeraar te *Amsterdam*. Een meer omstandig bericht wegens dit werk, dat in een deel vervat zal zijn, is in alle Boekwinkels voorhanden.

Bij J. P. HOUTMAN, Steendrukker te *Utrecht*, zijn verschenen:

I. De Stelling der Nederlandsche Vloot voor Antwerpen; vermeerderd met de richtingen der Batterijen van de Belgen.
II. De HOOFDWACHTEN van Tilburg, Oosterwijk, Oirschot en Rozendaal.
III. De COSTUMES of UNIFORMEN van de onderscheidene Nederlandsche Korpsen.

Deze Plaatwerken zijn ook te bekomen de *Breda* bij BROESE & COMP. en bij de meeste Kunst- en Boekhandelaars in de voornaamste Steden.

Bij S. DE VISSER, Boekverkooper in *'s Gravenhage*, is van de pers gekomen en alom verzonden:

PLETER VREEDE, DE VEREENIGDE NEDERLANDEN, *na de afscheiding van België*, tot behoud en voorspoed opgeroepen door de kracht hunner ontwikkelde hulpbronnen. Prijs 75 Cents.

Dit belangrijk stuk is van Gouvernementswege met een nader onderzoek vereerd geworden — en is de belangstelling van ieder regtgeaard Nederlander overwaardig.

Gebroeders VAN ARUM te *Amsterdam*, zullen met het begin van 1832 uitgeven: ALPHABETISCH NAAMREGISTER der Hoh. BOEKHANDELAREN, BOEKDRUKKERS en BOEKBINDERS in *Oud-Nederland*, nevens hunne CORRESPONDENTEN enz. enz., waartoe zij vooraf. Heeren, welke nog niet algemeen bekend zijn of sedert korten tijd een dezer vakken aanvaard hebben, en zich in gemeld register begeeren gratis geplaatst te zien, hiervan aan den loop dezer maand Franco opgaaf te doen. — Wijders verwittigen zij, dat de bij hen uit te geven *Afbeeldingen* der *Batailles* voor HASSELT en LEUVEN zeer spoedig het licht zullen zien, en verzoeken daarom de bestellingen hun te doen geworden.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.